

14. Соціально-трудові відносини зайнятості: сучасні тенденції, виклики, шляхи розвитку : монографія / [А. М. Колот, І. Ф. Гнибіденко, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. А. М. Колота, І. Ф. Гнибіденка, М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ : КНЕУ, 2015. — 336 с.
15. Стиглиц Дж. Большое разделение. Неравенство в обществе, или что делать оставшимся 99 % населения? / Джозеф Стиглиц ; [пер. с англ. Ф. А. Исраилова]. — М. : ЭКСМО, 2016. — 480 с.
16. Шваб К. Четвертая промышленная революция / К. Шваб. — М. : Э, 2017. — 208 с.
17. Anatoliy Kolot, Oksana Herasymenko. Market, state and business in coordinates of the new economy // Problems and Perspectives in Management. — 2017, Volume 15, Issue 3. pp. 76–97. Available at : <https://businessperspectives.org/component/zoo/?view=fulltext&Itemid=123&lang=en&fulltext=market-state-and-business-in-coordinates-of-the-new-economy>

УДК: 331.56/57-053.81

Базилюк Б.Г.,
доцент кафедри управління персоналом та економіка праці,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана

Передові зарубіжні державні ініціативи розвитку молодіжної зайнятості: висновки для України

Молодіжне безробіття – найбільш чутлива проблема, яка притаманна як високорозвиненим країнам, так і країнам, що розвиваються. Молодіжне безробіття загрожує негативними наслідками зниження продуктивності економіки та її потенціалу, формуванням проблем «успадкованої» бідності, утворення прошарку людей на соціальному утриманні, розбалансуванням бюджету внаслідок збільшення соціального навантаження, соціального відчуження та ізоляції молоді, погіршення криміногенної ситуації тощо. Найбільш небезпечним наслідком тривалого безробіття є передача цих проблем наступним поколінням, і відповідно – істотним погіршення якості трудового

потенціалу держав. За дослідженнями МОП, глобальний рівень безробіття серед молоді у 2017 р. склав 13,1 % (13,1 % у 2016 р. та 12,9 % у 2015 р.).

Зважаючи на критичну важливість подолання проблем зайнятості серед молоді, кожна країна, яка опікується перспективами соціально-економічного зростання опрацьовує власну політику заходів у сфері молодіжної зайнятості. Тому політика сприяння молодіжному підприємництву інкорпорована до ключових стратегічних програм та документів багатьох провідних країн світу. На системній важливості підтримки молодіжного підприємництва наголошується й на наднаціональному рівні – зокрема у низці важливих документів ООН. Так, загальносистемний план-дій з питань молоді (Youth-SWAP), схвалений у квітні 2013 р. на Координаційній раді керівників системи ООН, покладений в основу для керівництва молодіжними програмами системи ООН [1] і виступає провідним орієнтиром для організацій системи ООН.

Крім того підтримка молодіжного підприємництва є однією з цілей стратегії «Європа – 2020» та її основної ініціативи «Молодь у русі [2] – комплексний пакет політичних ініціатив з освіти та зайнятості молоді в Європі, який стартував у 2010 р. і є частиною стратегії «Європа – 2020» для смарт-, сталого й інклюзивного розвитку. В цілому ЄС приділяє багато уваги розвитку підприємництва, і в тому числі – молодіжного. Перші інституційні заходи були здійснені ще в рамках Болонського процесу у 1999 р.. Згодом, у 2003 р. в Зеленій книзі «Підприємництво в Європі» Європейської Комісії [3], було вказано на важливість розвитку молодіжного підприємництва. У 2005 р. в Європейському молодіжному пакті в контексті реалізації Лісабонської програми ЄС була підкреслена визначальна важливість розширення молодіжного підприємництва.

У грудні 2016 р. Європейська Комісія запропонувала Молодіжний пакет [4], який скерований на досягнення трьох компонентів кращих можливостей доступу до: зайнятості, освіти та навчання, а також для солідаризації, мобільності та участі в навчанні. Для цього Європейська Комісія збільшила на 200 млн. євро бюджет «Erasmus+» до 2020 р. З метою заохочення участі молоді

у суспільній роботі та роботі в рамках солідарності Комісія переосмислила Європейську Молодіжну стратегію та створила Європейський корпус солідарності.

Протягом 2019 р. в молодіжній стратегії ЄС запрацюють нові стратегічні напрямки, які стануть основою взаємної навчальної діяльності, що буде відбуватися в майбутньому. Також з 2019 р. передбачаються нові інвестиції, які будуть здійснюватися за програмами фінансування на кшталт Erasmus +. Наприклад, «Erasmus для молодих підприємців» [5] є програмою обміну ЄС, яка надає підприємцям можливість за їх бажанням навчатися у інших підприємців у інших державах-членах.

Також потрібно відмітити План дій для молоді ОЕСР [6]. Цей план дій має подібні до європейських ініціатив завдання сприяти подоланню кризи безробіття серед молоді, через зокрема: подолання слабкого загального попиту та збільшення робочих місць; підтримки та розширення активних заходів на ринку праці; покращення перспектив працевлаштування молоді на довгостроковій перспективі.

Вагому роль у розбудові політики молодіжної зайнятості відіграють наднаціональні органи. Так, у сфері молодіжної зайнятості треба відзначити роботи Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) – Механізм розробки політики щодо підприємницької діяльності [7] та Методологію впровадження для підтримки розробки політики щодо стимулювання підприємництва в країнах, що розвиваються. Така праця була здійснена у відповідь на виклики високого рівня безробіття серед молоді. Цей важливий методичний матеріал розроблений для аналітично-дорадчої допомоги країн у сфері розроблення ефективної політики, яка розкриває потенціал молодіжного підприємництва. На думку експертів ЮНКТАД, ключовими сферами, які важливо врегулювати для підвищення ефективності у сфері молодіжної зайнятості виступають: регуляторне середовище, підприємницька освіта та розвиток підприємницьких навичок; спрощення обміну технологіями та

інноваціями; збільшення доступу до фінансування а також дії з посилення інформування й створення мереж.

Позитивне співробітництво багатьох організацій ООН призвело до розробки Глобальної ініціативи з гідних робочих місць для молоді [8], яка була схвалена Координаційною радою керівників органів системи ООН і згодом була започаткована МОП у лютому 2016 р. Глобальна ініціатива є загальною і всеосяжною платформою для заохочення працевлаштування молоді у горизонті до 2030 р. Ця Ініціатива визначає порядок денний для сталого розвитку, а також впровадження інструменту для реалізації заходів з працевлаштування молоді в рамках нової Стратегії ООН щодо молоді, розробленої Міжвідомчою мережею з розвитку молоді.

Для України активізація молодіжної зайнятості пов'язана насамперед із завданнями: забезпечення підприємницької освіти та розвитку підприємницьких навичок; забезпечення дорадчої допомоги та консультування; реалізації навчальних програм, тренінгів та наставництва серед молодих людей – потенційних підприємців.

Актуальним напрямом зміцнення становища молодих працівників в Україні є – дотримання прав молодих працівників та забезпечення ним гідних робочих місць. Це пов'язано із тим, що права молодих працівників в Україні систематично порушуються у спосіб утримання цієї категорії працівників поза штатом при повноцінному робочому дні, а також іншими формами дискримінації в питаннях заробітної плати та бонусів.

Узагальнюючи досвід зарубіжних країн, слід відзначити, що сучасна державна політика України у сфері молодіжної зайнятості має передбачити істотне збільшення фінансування для потреб розширення молодіжної зайнятості та ревізію навчальних програм для зміцнення зв'язків між освітою та потребами ринку праці. Переосмислення та адаптація навчального процесу під потреби ринку праці мають набути системного характеру. Насамперед зміцнення зв'язків із бізнесом мають імплементуватись вже в освітніх програмах в школах та вищих навчальних закладах.

Крім цього в Україні потрібно істотно розширити державне професійне навчання для молоді, а також – зміцнити співпрацю з соціальними партнерами та перерозподілити фінансове навантаження навчання між фірмами, працівниками та громадським сектором, залучаючи до цього процесу різні державні фонди та місцеві фінанси.

Окремі державні ініціативи повинні торкнутися розширення фінансування активних програм на ринку праці для молоді з метою розвитку якісної системи інформування молоді про варіанти кар'єрного росту, необхідні навички для успішного працевлаштування, а також про різні навчальні програми.

Література

1. UN System-wide Action Plan on Youth [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.unsceb.org/content/un-system-wide-action-plan-youth>
2. Youth on the Move : A Europe 2020 Initiative [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ec.europa.eu/youthonthemove/about/index_en.htm
3. The Commission's Green Paper: Entrepreneurship in Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://publications.parliament.uk/pa/ld200203/ldselect/ldeucom/142/142.pdf>
4. Investing in Europe's youth [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=en>
5. Erasmus for Young Entrepreneurs [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/upload/Programme%20Guide%20EN%20May%202015.pdf>
6. The OECD Action Plan For Youth Initiative [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.oecd.org/els/emp/Youth-Action-Plan.pdf>
7. Policy Guide on Youth Entrepreneurship [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaeed2015d1_en.pdf
8. The Global Initiative on Decent Jobs for Youth [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ed_emp_msu/documents/publication/wcms_450121.pdf
9. Кицак Т. Г. Основні напрями формування корпоративної культури на підприємстві // Формування ринкової економіки. Зб. наук. пр. – К. : КНЕУ, 2007. – № 5. – С. 27–29.